

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

BURGER UEBERMENSCH

Komedie in vijf bedrijven

door

MARC VAN WESEMAEL

Naar "Le Bourgeois Gentilhomme"

Muziek : DIRK BROSSE

Toneelfonds J. JANSSENS * Antwerpen

1990

(N° 1869)

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste VIJFTIEN tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel.

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aankoopbewijs. Dit bewijs moet samen met een aanvraagkaart waarop plaats en datum(s) van opvoering werden ingevuld, minstens veertien dagen voor de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gecopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende auteursrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

I.B.V.A. "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.

C.I.P. KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK ALBERT I
Van Wesemael, Marc

Burger Uebermensch : komedie in 5 bedrijven naar 'Le Bourgeois
Gentilhomme' van Molière / Marc van Wesemael. - Antwerpen :
Toneelfonds J. Janssens, 1990. - 94p. ; 30 cm.
ISBN 90-385-0061-0 : 264 BEF.
Doelgroep : Toneelverenigingen.
NUGI : 302

Wettelijk Depot D/1990/220/62
ISBN 90-385-0061-0

© 1990 Toneelfonds J. Janssens/Marc van Wesemael

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

PERSONAGES

Mijnheer Jourdain

Mevrouw Jourdain, zijn vrouw

Madeleine, hun dochter

Jacques, haar vriend

Nicole, huishoudster van de familie Jourdain

Jean, vriend van Jacques

Suzy Laflamme, zangeres

Baron Armand de la Thorilliere, minnaar van Suzy Laflamme

Muziekleraar

Leerling van de muziekleraar

Dansleraar

Wapenmeester

Filosoof

Kleermaker

Leerling kleermaker

Chesterfield, Engelse piloot

Chippendale, Engelse piloot

Gaston 1, bediende

Gaston 2, bediende

Figuratie

Het stuk begint met een ouverture.

Op de scene gesleur met voorraden vlees, wijn, enz. Die verstoopt worden in de kelder van Jourdain. Twee neergeschoten Engelse piloten worden door de "weerstanders" in de familie verstoopt tussen deze voorraden.

Eventueel een weerstander met radio en koptelefoon die boodschappen verstuurt naar, of ontvangt uit Londen.

EERSTE BEDRIJF

Eerste scène

(Muziekleraar + dansleraar + leerling van de muziekleraar + muzikanten + zangers + dansers)

MUZIEKLERAAR: *(tot muzikanten)* Volgen jullie mij in deze kamer en ga daar zitten in afwachting dat hij komt.

DANSLERAAR: *(tot dansers)* En jullie ook, aan die kant.

MUZIEKLERAAR: *(tot zijn leerling)* Ben je klaar?

LEERLING: Ja, mijnheer.

MUZIEKLERAAR: Laat eens zien. Dat ziet er goed uit.

DANSLERAAR: Een nieuwe kompositie?

MUZIEKLERAAR: Ja, een aria, geïnspireerd op Wagner die ik hem heb laten komponeren in afwachting van het ontwaken van mijnheer Jourdain.

DANSLERAAR: Mag ik even inkijken?

MUZIEKLERAAR: U zult ze zo te horen krijgen met de tekst erbij, zodra hij komt. Hij zal dadelijk hier zijn.

DANSLERAAR: We hebben het beiden nog nooit zo druk gehad.

MUZIEKLERAAR: Inderdaad. Wij hebben hier de juiste man gevonden. Precies wat we beiden nodig hadden. Sinds deze mijnheer Jourdain zich heeft laten verleiden door die ideeën van nieuwe elite en Übermensch, gaat de honger aan onze deur voorbij. Wij mogen ons gelukkig prijzen met zo'n naïveling.

DANSLERAAR: Ja, maar ik zou wel willen dat hij wat meer begreep van de cultuur die wij trachten hem bij te brengen.

MUZIEKLERAAR: Dat is waar. Hij begrijpt er weinig van, maar hij betaalt uitstekend. En in deze barre tijden, heeft onze kunst dat meer nodig dan appreciatie.

DANSLERAAR: Wat mij betreft, moet ik eerlijk toegeven dat ik niet ongevoelig ben voor een beetje bewondering. Applaus ontroert me en ik beweer dat het voor alle kunstenaars een pijnlijke marteling is, om op te treden voor dwazen en het te moeten verdragen dat kultuurbarbaren een oordeel vellen over hun werk. Geef toe dat het een genot is om te werken voor mensen die in staat zijn verfijnde

kunst aan te voelen, die ontvankelijk zijn voor de schoonheid van een werk en die je, door hun flatterende appreciatie vergoeden voor je inspanningen. Ja, de mooiste beloning die men wensen kan, is dat je werk naar waarde wordt geschat en geëerd wordt met een verdiend applaus. Volgens mij is dat de beste beloning voor al de inspanningen die wij ons getroosten. Het is de meest welluidende lofspraak die ik ken.

MUZIEKLERAAR: Mijn beste vriend, ik ben het volkomen met u eens. Maar wat wij hier meemaken is in zekere zin "l'histoire qui se répète". Is het geen merkwaardig toeval dat onze man Jourdain heet net als het hoofdpersonage uit "Le Bourgeois Gentilhomme" van Molière? Net zo min als onze kollega's uit de 17de eeuw kunnen wij leven van wierook alleen. En zoals zij zich, om den brode, ten dienste stelden van een ridikule bourgeois, stellen wij ons ten dienste van deze nieuwe elite van spekslagers die schatrijk geworden is van de zwarte markt. De man heeft inderdaad geen allure, hij kletst maar raak en applaudiseert op de verkeerde momenten. Maar zijn welgevulde kelders compenseren ruimschoots de betrekkelijkheid van de geest. Hij betaalt met boter, kaas en eieren. Dank zij hem gaan de koolraap en de voederbiet aan ons bord voorbij. Voor ons betekent deze onopgevoede kruidenier meer dan die gluisperige profiteur, die ons introduceerde.

DANSLERAAR: Het is waar wat u zegt. Maar ik vind het jammer dat een kunstenaar moet kollaboreren voor wat voedsel.

MUZIEKLERAAR: U weigert toch ook niet als ons heerschap u met hesp betaalt?

DANSLERAAR: Natuurlijk niet. Maar ik wou, bij God, dat hij naast al zijn geld nog een tikkeltje goede smaak had.

MUZIEKLERAAR: Dat zou ik ook wel willen en we zullen ons allebei inspannen om van hem de meest gekultiveerde analfabeet van heel Parijs te maken. Laat hem betalen voor de anderen die ons werk misschien wel appreciëren.

DANSLERAAR: Pas op, daar is hij.

Tweede scène

*(Mijnheer Jourdain + Muziekleraar + Leerling van de muziekleraar
+ Dansleraar + Muzikanten + Dansers + Zangers + Twee dienaars)*

JOURDAIN: Wel, heren, hoe staat het ermee? Krijg ik dat nummertje van jullie nu te horen en te zien?

DANSLERAAR: Nummertje?

JOURDAIN: Wel dat, ... hoe noem je dat ding ook weer? Een monoloog of dialoog ... met dansen en zingen.

DANSLERAAR: Juist, ja.

MUZIEKLERAAR: We staan volledig te uwer beschikking.

JOURDAIN: Ik heb u wat laten wachten, maar dat komt omdat ik me vandaag ga laten kleden als iemand van niveau en nu heeft mijn couturier mij van die zijden kousen gestuurd, ik dacht dat ik ze nooit over mijn hielen zou krijgen!

MUZIEKLERAAR: We wachten geduldig op uw wensen.

JOURDAIN: Prima. Blijf dan tot ze mijn kostuum hebben gebracht, dan kunnen jullie mij eens bekijken.

DANSLERAAR: Al wat u maar wilt.

JOURDAIN: U zult mij uitgedost zien zoals het hoort. Van kop tot teen.

MUZIEKLERAAR: Daar twijfelen we niet aan.

JOURDAIN: Deze kamerjas heb ik ook laten maken.

DANSLERAAR: Hij is bijzonder mooi.

JOURDAIN: Mijn couturier zegt dat de mensen van niveau zoiets 's morgens dragen.

MUZIEKLERAAR: Hij zit u als gegoten.

JOURDAIN: Dienaars! Hela! Mijn twee dienaars!

DIENAAR: Wat wenst mijnheer?

JOURDAIN: Niets. 't Was maar om te zien of jullie me hoorden. *(tegen de twee leraars)* Hoe vindt u ze?

DANSLERAAR: Helemaal zoals het hoort.

JOURDAIN: *(opent zijn kamerjas)* En kijk dit eens. Voor mijn ochtendoefeningen.

MUZIEKLERAAR: Zeer elegant.

JOURDAIN: Gaston!

DIENAAR: Mijnheer?

JOURDAIN: De andere Gaston. *(tegen leraars)* Nogal verwarrend. Ze heten allebei Gaston.

2de DIENAAR: Mijnheer?

JOURDAIN: *(terwijl hij zijn kamerjas uittrekt)* Hier, mijn kamerjas. *(tegen leraars)* Hoe vinden jullie mij zo?

DANSLERAAR: Perfekt. Het kan niet beter.

JOURDAIN: Goed. Laat me dan nu eens zien wat jullie ervan gebakken hebben.

MUZIEKLERAAR: Eerst en vooral wil ik u een kleine aria laten horen die hij hier *(wijst naar zijn leerling)* heeft gekomponeed voor de muziek die u besteld heeft. Hij is één van mijn leerlingen die voor dit soort zaken over een bewonderenswaardig talent beschikt.

JOURDAIN: Hela, hela, hebt u zoiets aan een leerling overgelaten? Vindt u zichzelf misschien te goed voor dat werk?

MUZIEKLERAAR: Laat u niet misleiden door het woord leerling. Mijn leerling kan dit even goed als de grootste maestro. Hij heeft prachtig werk geleverd. Luistert u maar eens.

JOURDAIN: *(tegen zijn dienaar)* *(zanger begint)* Mijn kamerjas, dan kan ik beter luisteren... *(zanger begint opnieuw)* Wacht het is toch beter zonder... *(zanger begint opnieuw)* Neen, toch niet. Geef maar terug...

ZANGER: *(Wagneriaanse aria)*

JOURDAIN: Deze muziek klinkt mij nogal zwaar. Ik word er triestig van. Kunt u het niet wat opvrolijken?

MUZIEKLERAAR: Maar mijnheer, dit is nu je van het! Geïnspireerd op Tristan!

JOURDAIN: Ik zei toch dat het triestig was. Wacht eens, onlangs heb ik op de radio een vrolijk liedje gehoord. Hoe ging dat ook weer?

DANSLERAAR: Ik zou het bij God niet weten.

JOURDAIN: Iets met borstjes.

DANSLERAAR: Borstjes?

JOURDAIN: Ja. *(schiet hem te binnen)* Ha! Nu weet ik het weer. *(hij zingt)*

Zij heeft zo een kersenrode mond
om te zoenen, om te zoenen
zij heeft ook nog borstjes, zacht en rond
om te zoenen, om te zoenen...
mooi hé?

MUZIEKLERAAR: Heel mooi.

DANSLERAAR: En u zingt het zo mooi.

JOURDAIN: En zeggen dat ik nooit muziek heb geleerd.

MUZIEKLERAAR: Dan moet u daar zeker mee beginnen. Zoals u ook al hebt leren dansen. Muziek en dansen zijn twee kunstvormen die zeer nauwe bindingen hebben.

DANSLERAAR: En die de menselijke geest openstellen voor zoveel mooie dingen.

JOURDAIN: Leren mensen van niveau muziek?

MUZIEKLERAAR: Uiteraard, mijnheer.

JOURDAIN: Dan leer ik het ook. Ik weet alleen niet wanneer ik het zou doen, want naast pistoolschieten volg ik nu ook nog filosofie.

MUZIEKLERAAR: De filosofie is ongetwijfeld zeer verrijkend, maar de muziek, mijnheer, de muziek...

DANSLERAAR: De muziek en de dans.

MUZIEKLERAAR: Wie zich in hogere kringen wil bewegen, moet absoluut enige noties hebben van muziek.

MUZIEKLERAAR: En wie zich in hogere kringen wil bewegen met elegance, moet absoluut kunnen dansen.

JOURDAIN: Ah ja?

DANSLERAAR: En vergeet niet, Lodewijk XIV was een uitstekend danser.

MUZIEKLERAAR: En deze traditie van musiceren en dansen vindt men tot op de dag van vandaag nog steeds terug in de hogere kringen.

DANSLERAAR: Een man van niveau kan zich geen misstap tegen de etikette veroorloven.

JOURDAIN: Ah nee!

DANSLERAAR: En een misstap is onmogelijk wanneer men heeft leren dansen.

JOURDAIN: Heel juist.

MUZIEKLERAAR: Kortom, muziek en dans zijn onontbeerlijk voor een man van uw allure.

JOURDAIN: Ik heb het begrepen. Jullie hebben volkomen gelijk.

MUZIEKLERAAR: Wilt u dan nu kennis nemen van ons werk?

JOURDAIN: Absoluut.

MUZIEKLERAAR: Ik heb u, geloof ik, al gezegd dat dit een stuk is dat...

JOURDAIN: Goed, goed. Begin er maar aan.

MUZIEKLERAAR: *(doet teken aan de muzikanten. Muziek en dans zetten in)*

TWEEDE BEDRIJF

Eerste scène

JOURDAIN: Is 't gedaan?

MUZIEKLERAAR: Dit was nog maar de ouverture.

JOURDAIN: Niet mis. En werkelijk heel goed hoe die dansers huppelen.

MUZIEKLERAAR: Wacht tot u het hele werk gezien hebt. Het effect zal verrukkelijk zijn.

JOURDAIN: Goed, goed. Dat is dan voor straks. De dame voor wie dit allemaal bestemd is, komt vanavond hier dineren.

DANSLERAAR: Ze zal in de wolken zijn, mijnheer.

MUZIEKLERAAR: Overigens, mijnheer, als u mij toestaat, iemand van uw gewicht zou toch minstens eens per week een huiskoncert moeten geven.

JOURDAIN: Doen mensen van mijn ge... allure dat?

MUZIEKLERAAR: Absoluut, mijnheer. Met de nieuwe elite is het mondaine leven van Parijs nog nooit zo druk geweest als nu.

DANSLERAAR: Hun leven is één aaneenschakeling van feesten en gala's.

JOURDAIN: Dan doe ik het ook. En zorg dat het in orde is.

MUZIEKLERAAR: Mijnheer zal tevreden zijn. Het zal een prachtig concert worden.

JOURDAIN: Goed. Maar vergeet het akkordeon niet, dat hoor ik graag.

MUZIEKLERAAR: Uw wensen zijn mijn bevelen.

JOURDAIN: En ik wil ook dat er een tango gedanst wordt. Tango, dat kan ik goed. Kijk maar,... meester?

(danst met de dansleraar. Dansleraar geeft aanwijzingen in de aard van:)

DANSLERAAR: *(telt de maat)* - vuriger - passioneler - lichamelijke liefde - uitgedrukt in een ritmische paringdans - je blik moet bedwelmend zijn - hypnotiserend erotisch - *(zingt weer melodie mee)*

JOURDAIN: *(uitgeput)* Hé - hé.

DANSLERAAR: Mijn compliment. Gracieuser kan het niet.

JOURDAIN: Nu ik er aan denk... Leert u mij eens hoe ik een dame moet begroeten, ik zal het straks nodig hebben.

DANSLERAAR: Volgens de nieuwste etikette?

JOURDAIN: Uiteraard.

DANSLERAAR: Als u dan even naast mij wil komen staan...?

JOURDAIN: Nee, nee, laat maar zien. Ik onthou het wel.

DANSLERAAR: *(terwijl hij het demonstreert)* U slaat de hielen tegen elkaar, doet drie passen voorwaarts, strekt de rechterarm omhoog, vervolgens plooit u zichzelf dubbel en geeft u haar een gracieuse handkus.

JOURDAIN: En vervolgens geef ik een gracieuse handkus. Prima.

Tweede scène

DIENAAR: Mijnheer, uw schietleraar is er.

JOURDAIN: Ah, zeg dat hij hier moet komen voor de les. Ik zal deze heren eens tonen hoe goed ik kan schieten.

Derde scène

(idem + wapenmeester)

WAPENMEESTER: *(komt binnen, gevolgd door een dienaar, die twee pistolen draagt. De wapenmeester neemt de pistolen over en presenteert er een aan Jourdain)*

Alstublieft.

In tegenstelling tot het schermen moet men bij het pistoolschieten een aantal veiligheidsnormen in acht nemen ter bescherming van de schutter ten opzichte van zijn wapen. Ten eerste: de veiligheidspal. Een wapen dat niet gebruikt wordt, staat steeds op veilig. Ten tweede: de loop. Bij niet gebruik van het wapen, waakt men er steeds over dat er zich geen kogel meer bevindt in de loop, wat dus nu het geval is. Wil men het wapen gebruiken, dan ontgrendelt men eerst de veiligheidspal, men brengt de kogel in de loop door de schuif fors naar achteren te drukken en weer naar voor, waarna men het wapen richt op het doel. De houding is als volgt: men plaatst de voeten in een hoek van 45° voor de stabiliteit, met de

rechterschouder naar het doel gericht. Men strekt de rechterarm opwaarts en brengt het vizier ter hoogte van het oog. Als het oog, het vizier en het doel zich precies in elkaars verlengde bevinden, drukt men af, waarbij men rekening houdt met de terugslag van het wapen waardoor de kogel kan afwijken naar boven.

(Jourdain gaat in de houding staan - richt op een, door een dienaar aangebracht doel - de dans- en muzikleraar duiken weg uit de vuurlijn. Jourdain schiet zonder rekening te houden met de terugslag van het wapen en treft de luster, die blijft hangen aan 1 draad)

WAPENMEESTER: Ho, Er zat blijkbaar nog een kogel in de loop. En nu het gebruik van een wapen bij een eventueel vuurgevecht. Hierbij is het vaste doel vervangen door een bewegende vijand die het op uw leven heeft gemunt. Men plaatst zich met gespreide benen frontaal tegenover de vijand, men richt met beide handen, waarbij de ene de andere ondersteunt, men vernauwt de borstkas en buigt door de knieën, waardoor men het doel van de vijand zoveel mogelijk verkleint. Door een doorgedreven training schiet u sneller dan de vijand en kan er u niets meer overkomen.

JOURDAIN: Ik snap het. Ik schiet het snelst en maak me zo klein dat de vijand niets meer heeft om op te schieten.

WAPENMEESTER: *(monstert de omvang van Jourdain)* Mmm, zo ongeveer, ja.

JOURDAIN: Maar dat is toch prachtig! Dat bewijst dat er mij nooit wat kan overkomen.

WAPENMEESTER: Dat bewijst vooral dat lichamelijke schoonheid en fysieke kracht in combinatie met een superieur wapen, leiden tot geestelijke stabiliteit en charismatisch leiderschap. Het bewijst bovendien dat de wapenkunst een superieure kunst is, verheven boven nutteloze divertissementen als dans en muziek.

MUZIEKLERAAR: Mijnheer, hoe durft u de kunst van genieën als Mozart, Beethoven en Wagner zo te beledigen?

DANSLERAAR: Hoe durft u de gratie en de elegantie van de danskunst zo platvloers te minimaliseren?

WAPENMEESTER: Zwijg me toch over jullie kunstjes.

MUZIEKLERAAR: Kunstjes: wat een gemis aan cultuur!

DANSLERAAR: Wat een gebrek aan opvoeding!

WAPENMEESTER: Ik zal jullie eens opvoeden!

JOURDAIN: Heren, Heren, alsjeblijft!

WAPENMEESTER: Ik zal jullie eens kennis laten maken met de superioriteit van mijn kunst! Waar is mijn revolver?

JOURDAIN: (*tegen wapenmeester*) Heren, alstublieft! Alstublieft! Hou op! (*ziet de filosoof aankomen*) Ah, mijnheer de filosoof! U komt als geroepen met uw filosofie! Filosoferen alstublieft aan het verstand dat ze moeten ophouden, straks gebeuren er nog ongelukken.

Vierde scène

(*idem + filosoof*)

FILOSOF: Wat is er dan? Wat gebeurt er, heren?

JOURDAIN: Ze hebben ruzie gekregen over het belang van hun beroep. Ze staan op het punt van elkaar te lijf te gaan.

FILOSOF: Heren, is dit nu een reden om zo driftig te worden? Discipline en zelfbeheersing liggen aan de basis van alle kunsten. Moet de rede niet al onze passies beheersen?

DANSLERAAR: Maar mijnheer, hij beledigt op de meest onbeschaamde manier zowel de dans- als de muziekkunst!

WAPENMEESTER: Zij hebben de pretentie om hun beroep te vergelijken met het mijne.

DANSLERAAR: En toch blijf ik erbij dat de dans een kunst is die niet hoog genoeg kan geprezen worden.

MUZIEKLERAAR: En ik blijf erbij dat de muziek door de eeuwen heen zeer werd gewaardeerd.

WAPENMEESTER: En ik hou voor u beide staande dat de wapenkunst de mooiste en zeker de nuttigste is onder alle kunsten.

FILOSOF: Mijne heren, alstublieft, ik vind u alle drie nogal pedant! U vergeet de filosofie! Wat is de kunst anders dan een samengaan van emotie en intellect, van logica en fantasie en dit alles gestoeld op een levensvisie,... een filosofie. Zonder een dragende filosofie wordt

de wapenkunst een ordinair straatgevecht, de muziek een akoestisch niemendalletje en de danskunst een ritmische evenwichtsoefening zonder enig artistiek belang.

WAPENMEESTER: Wat krijgen we nu? Arrogante schoolmeester!

MUZIEKLERAAR: Wijsgerige pennelikker!

DANSLERAAR: Boekenwurm! Inktpot!

FILOSOOF: Onbeschofte vlegels!

JOURDAIN: Mijnheer de filosoof!

FILOSOOF: Armen van geest!

JOURDAIN: Mijnheer de filosoof!

WAPENMEESTER: Onnozele betweter!

JOURDAIN: Heren!

FILOSOOF: Ezels!

JOURDAIN: *(loopt er hopeloos tussen)* Mijnheer de filosoof! Heren! Heren!

Mijnheer de filosoof! ...

DANSLERAAR: Lomperik

MUZIEKLERAAR: Valse noot!

WAPENMEESTER: Miskleun!

FILOSOOF: Kwibussen. Domkoppen. Idioten. Oplichters. Imbecielen.
Analfabeten.

(iedereen al vechtende af, behalve Jourdain)

Vijfde scène

(Jourdain)

JOURDAIN: Heren! Heren!

Oh, vecht het zelf maar uit! Ik ga mijn nieuwe kleren niet riskeren. Ik zou wel zot moeten zijn om mij daartussen te lanceren en zelf de klappen te incasseren.

(in de coulissen hoort men een aantal ongearticuleerde maar onmiskenbaar Duitse klanken)

Zesde scène*(Jourdain + filosoof)*

FILOSOOF: Laten wij met de les beginnen.

JOURDAIN: Ah, mijnheer de filosoof! Ik hoop dat de wapenmeester u niet te veel heeft toegetakeld.

FILOSOOF: Hoe komt u daarbij? Militairen zijn een heel dociel volkje. Als je ze maar op de gepaste wijze toeschreeuwt, marcheren ze meteen weer in de pas. Dat illustreert eens te meer de suprematie van de filosofie gekombineerd met de nodige demagogie. Dit gezegd zijnde... wat wilt u zoal leren?

JOURDAIN: Alles. Alles wat maar kan. Ik wil absoluut geleerd zijn. Ik vind het vreselijk dat mijn ouders mij niet hebben laten studeren toen ik jong was.

FILOSOOF: Ik kan u begrijpen. Nam, sine doctrina, vita est quasi mortis imago. U verstaat dit toch? U kent toch Latijn?

JOURDAIN: Ja natuurlijk. Maar doet u maar alsof ik hem niet ken. Vertel me maar gerust wat hij daarmee wou zeggen.

FILOSOOF: Dat wil zeggen "dat zonder de wetenschap het leven nagenoeg het spiegelbeeld is van de dood"!

JOURDAIN: Die Latijn heeft volkomen gelijk.

FILOSOOF: Bent u vertrouwd met enkele principes, enkele grondbeginselen van de wetenschap?

JOURDAIN: Ik kan lezen en schrijven en ik kan heel goed rekenen.

FILOSOOF: Met wat zou u dan willen beginnen? Zal ik u inleiden in de logika?

JOURDAIN: Wat is dat, logika?

FILOSOOF: De logika geeft ons een duidelijk inzicht in de drie functies van de geest.

JOURDAIN: En wat zijn die drie functies van de geest?

FILOSOOF: De eerste, de tweede en de derde. Ik verklaar mij nader: de eerste is het goede begrip middels algemene eigenschappen; de tweede het juiste oordeel mits kwalifikatie der soorten, en de derde de juiste konsekwentie trekken middels de figuren.

JOURDAIN: Dat klinkt allemaal heel interessant, maar ik denk niet dat logika mij zo goed ligt. Laten we liever iets boeienders bedenken.